MALTA

QORTI TA' L-APPELL

S.T.O. PRIM IMHALLEF
VINCENT DE GAETANO

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH D. CAMILLERI

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH A. FILLETTI

Seduta tad-9 ta' Gunju, 2003

Appell Civili Numru. 433/2000/1

Grazio Debono

vs

Direttur tas-Sigurta` Socjali

Il-Qorti,

PRELIMINARI

1. Dan l-appell qed isir mid-Direttur tas-Sigurta` Socjali mid-decizjoni ta' l-Arbitru mahtur taht il-provvedimenti tal-

Kap 318 liema decizjoni iggib n-numru 244/00 u giet moghtija fl-20 ta' Ottubru 2000, u li fiha, wara li l-imsemmi Arbitru kkunsidra l-appell ta' l-appellat odjern Grazio Debono, u wara li ddikjara li l-profitt mhux distibwit tas-socjeta` Windmill Aluminuim Co. Ltd ghandu jittiehed in konsiderazzjoni mid-Direttur appellant, laqa' in parte l-appell ta' l-imsemmi Grazio Debono dwar it-taxxa dovuta fuq il-profitti imhallsa mill-kumpannija, fis-sens li d-Direttur ghandu jiehu in konsiderazzjoni l-profitti tal-kumpannija wara li titnaqqas minnhom it-taxxa tad-dhul.

L-APPELL TA' L-INTIMAT DIRETTUR TAS-SIGURTA` SOCJALI

2. L-intimat appella minn din id-decizjoni quddiem din il-Qorti wara li elabora kif gej:-
Illi brevement il-fatt tal-kaz huma dawn:

a. L-appellat Grazio Debono ghamel talba biex jithallas il-beneficju tac-*Children's Allowance* ghas-sena 1996.

b. Illi l-l-esponent ikkonsidera li l-appellat kellu 50% ta' l-ishma fil-kumpannija *Windmill Aluminium Co. Ltd.* Din is-socjeta` ghamlet qliegh ta' Lm12,409 ghal matul is-sena li ghalqet fil-31 ta' Dicembru 1996.

Nofs dan il-qliegh (Lm6204) gie kunsiderat bhala dhul ta' l-appellat u ghalhekk gie mizjud ma' dak id-dhul li ddikjara l-appellat fit-talba tieghu ghal dik is-sena. Dan kien ifisser li l-appellant kien initolat ghal tnax-il centezmu fil-gimgha.

c. Illi l-esponent wasal ghal dan il-kalkolu tal-beneficcju skond is-Seba' Parti tat-Tieni Skeda ta' l-Att dwar is-Sigurta` Socjali kif kienu fis-sehh qabel l-emendi ta' l-Att II 1999.

d. L-appellat oggezzjona ghal din id-decizjoni u interpona appell quddiem l-Arbitu billi qal li fl-1996 is-socjeta` tieghu ma kienetx qassmet il-profitti u dak li sejjah *pre-tax profit* mhux distribwit tal-kumpannija ma ammontax ghal "*income or privilege which is received or enjoyed by the head of household and his wife*". Inoltre taxxa mhallsa, skond l-appellant, qatt ma tista' tigi ricevuta mill-kap tal-

familja, jew martu, ghax hi mnaqqsa *at source*. L-appellant zied jissottometti li l-kumpannija tieghu kellha Lm65,000 passiv mal-kredituri u l-banek.

e. L-Arbitru ikkonsidera li mill-ezami tad-dokumenti ezebiti l-kumpannija *Windmill Aluminium Ltd.* kienet kummercjalment vijabbli peress li kellha aktar krediti milli dejn u n-nuqqas tat-tqassim ta' dividendi fih innifsu mhux bizzejjed biex iwaqqaf lid-Direttur tas-Sigurta` Socjali milli jiehu wkoll in konsiderazzjoni l-profitt mhux distribwit tal-kumpanija.

f. L-Arbitru izda tenna li ma jaqbilx ma' l-esponent li ghandu jikkonsidera l-profitt gross tal-kumpanija qabel ma titnaqqas it-taxxa ghaliex skond hu t-taxxa qatt ma setghet tigi ricevuta mill-appellat.

Illi l-aggravju ta' l-esponent huwa car u manifest u jikkonsisti fis-segwenti:

L-Artikolu 76 tal-Kap 318 jipprovdi ghall-ghoti ta' dan il-beneficju. Hemm dispost li l-allowance tkun paggabli skond il-mezzi totali tal-kap tal-familja matul is-sena relattiva u dawn il-mezzi jigu ikkalkolati skond il-provvedimenti tat-Taqsima VII tat-tTieni Skeda ta' l-att.

Din l-iskeda tipprovdi li ghall-finijiet ta' l-Artikolu 76, ghandu jitqies id-dhul li gej minn kull propjeta`, li tkun investita jew tintuza bi qliegh, bl-eskluzjoni ta' ghamara, gojjellerija u hwejeg ohra personali, u kull dhul jew privilegg li jigi jew jista' jigi ricevut mill-kap tal-familja u mill-konjugi tieghu jew taghha. Hemm provdut ukoll fis-sub-inciz 2 li:

“Fil-kalkolu tad-dhul jew privilegg li jkun jew jista jigi ricevut jew li jitgawda mill-kap tal-familja jew martu, ma ghandhomx jitqiesu...”

u l-ligi mbaghad ssemmi dak id-dhul li m'ghandux jitqies fil-kalkolu tal-mezzi.

Dawn huma:

a) certi *allowances* li jithallsu taht il-Kap 318;
b) ghajnuna medika li ukoll tithallas taht l-att;
c) ghotjiet ghal korriment u pensjonijiet ghal korriment;
d) *allowance* li tithallas lill-armla;
e) il-kontribuzzjonijiet li jithallsu taht u skond l-att u, finalment,
f) fil-kaz ta' l-ewwel tifel, kull dhul jew privilegg li jigi ricevut kif stipulat fl-istess sub-inciz.

Minn dan l-elenku ghandu jirrizulta ampjament li m'hemm l-ebda provvediment li bih il-legislatur ried li jeskludi mill-kalkolu tal-mezzi l-hlasijiet tat-taxxa fuq id-dhul.

Ubi lex voluit dixit; kienet haga ferm facili li l-ligi tghid esspressament li l-mezzi jigu kalkolati wara li titnaqqas it-taxxa fuq id-dhul izda dan m'ghamlitux. Bil-kuntrarju fejn il-ligi riedet li l-kontribuzzjonijiet mhallsa taht l-att (komunement msejjha "l-bolla") jigu eskluzi dan qalitu *expressis verbis.* Fil-fatt anki fl-istess applikazzjoni ta' l-*Allowance* tat-Tfal hemm enfasi li ghandu jigi dikjarat id-dhul *gross* (cioe` qabel kull tnaqqis) minn flus fil-banek jew investimenti ohra kemm lokali u kemm barranin bhal imghaxijiet u dividendi.

Illi ghalhekk m'hemm l-ebda gustifikazzjoni legali jew fattwali ghall-Arbitru li abitrarjament jiddeciedi li mid-dhul ghandha titnaqqas t-taxxa ta' l-income. Decizjoni bhal din, inoltre, tohloq diskriminazzjoni fil-konfront ta' kull beneficjarju iehor, sew impjegat kif ukoll min jahdem ghal-rasu, billi d-dhul ta' dawn dejjem jigi kalkolat *gross* cioe` minghajr tnaqqis tat-taxxa, u dan fit-termini ta' l-istess Skeda.

Haga sorprendenti hafna ukoll f'din id-decizjoni huwa l-fatt li l-istess Arbitru kien inkonsistenti mieghu nnifsu f'decizjonijiet li ta precedentement ghaliex dejjem rritjena, kif kellu jirritjeni jekk ried jimxi ma' l-ittra u l-ispirtu tal-ligi, li d-dhul kalkolat huwa wiehed gross u mhux net wara li titnaqqas it-taxxa ta' l-income. Ghal kull buon fini l-esponent jaghmel referenza ghad-decizjonijiet fl-ismijiet *Anthony Tanti vs DSS* (deciza mill-Arbitru 9/2/2000) u *Charles Borg vs DSS (ibid* 10/11/99).

Ghaldaqstant l-appellant Direttur tas-Sigurta` Socjali talab li din il-Qorti joghgobha tilqa’ dan l-appell u tirriforma d-decizjoni ta’ l-Arbitru billi tikkonfermha f’dik il-parti fejn tenniet li d-decizjoni ta’ l-esponent li l-profitti mhux distribwiti tas-socjeta ta’ l-appellat fil-fatt gew ricevuti minnu u thassar, tannulla u tirrevoka d-decizjoni ta’ l-Arbitru msemmija f’dik il-parti fejn ddikjarat li l-esponent ghandu jikkonsidera l-profitti tal-kumpanijia ghas-sena 1996 wara li titnaqqas it-taxxa fuq id-dhul, bl-ispejjez kontra l-appellat.

3. Rat li ma kien hemm ebda risposta bil-miktub mill-kontro-parti appellata. Trattat l-appell.

<u>KONSIDERAZZJONI TA’ DIN IL-QORTI</u>

4. Il-fatti tal-kaz, kif esposti mill-appellant Direttur tas-Sigurta` Socjali, ma jaghtux lok ghal xi nuqqas ta’ qbil bejn il-partijiet ghax sostanzjalment huma riportati sewwa. Il-vertenza bejn il-partijiet hija invece wahda ta’ indole legali, u cioe` jekk dawk il-profitti ta’ kumpnnija li ma jkunux gew mghoddija lill-azzjonist taghha ghandhomx jitqiesu bhala “*gross*” jew ghadhiex invece titnaqqas minnhom it-taxxa fuq il-qliegh (“*income tax*”) li tkun dovuta fuqhom.

Din il-Qorti tibda billi tirrileva fl-ewwel lok li hija taqbel ma’ dik il-parti tas-sentenza appellata moghtija mill-Arbitru, u li dwarha ma sar l-ebda appell incidentali, fejn gie ritenut li l-“*undistributed profits*” ta’ socjeta` kummercjali ghandhom jitqiesu bhala parti mid-dhul finanzjarju ta’ min suppost jircevihom u li, bhala tali, dawn ghandhom jittiehdu wkoll in konsiderazzjoni ghal fini ta’ ffissar tal-mezzi ta’ min hu kkoncernat. Dan kollu jifforma parti mill-ezercizzju li jigi kondott ghal fini tal-“*means test*” li jrid isir biex jigi stabbilit jekk persuna tkunx intitolata jew le, u f’liema ammont jekk dan ikun il-kaz, ghall-“*allowance*” fuq it-tfal dipendenti. Il-punt li jrid jigi rizolt hu dan: it-taxxa fuq id-dhul talvolta dovuta minn dik is-socjeta` ghandha tigi eskluza mill-qliegh globali spettanti lill-beneficjarju ghall-fini tal-Kap 318?

5. Il-Qorti, wara li hadet kont tas-sottomissjonijiet taz-zewg nahat u ezaminat bir-reqqa d-disposizzjonijiet tal-ligi, hija tal-fehma li ghalkemm ir-raguni wahidha donnha tissuggerilek li profitt soggett ghal hlas ta’ taxxa ghandu jkun parzjalment ezenti ghax finalment min suppost jircevieh ma jkunx qieghed fil-fatt jipercepieh fl-intier tieghu, il-fatt jibqa’ li kwalsiasi ezenzjoni jew konsiderazzjoni ta’ din ix-xorta trid tohrog mil-ligi u ma tistax, invece, tigi dezunta jew assunta arbitrarjament. Dan hu hekk <u>multo magis</u> meta – (i) il-ligi specjali regolanti din il-materja ssemmi u telenka specifikament liema huma dawk il-kazi li ghandhom jigu mittiehda in konsiderazzjoni ghal fini ta’ tnaqqis – igifieri l-Kap 318 tal-Ligijiet ta’ Malta – (ii) it-taxxa dovuta mill-kumpannija (a differenza mela tal-azzjonist) tkun ghadha lanqas biss ma giet imnaqqsa.

6. Id-dritt ghall-“*allowance*” tat-tfal jinsab regolat bl-Artikolu 76 (gja 78) tal-Kap 318 li kwantu ghal dak li ghandu x’jaqsam ma’ kalkolu tal-“*allowance*” talvolta dovuta jaghmel riferenza ghad-disposizzjoni tat-Taqsima VII tat-Tieni Skeda ta’ dak l-Att.

Kif gustament jissottometti l-appellant fir-rikors ta’ appell intavolat minnu, dina l-iskeda tipprovdi dwar x’ghandu jitqies bhala dhul fil-kalkoli tal-mezzi u din tispecifika u ssemmi dhul li gej minn kull proprjeta` li tkun investita jew tintuza bi qliegh ad eskluzjoni ta’ ghamara u hwejjeg ohra personali u kull dhul jew privilegg li jigi jew jista’ jigi ricevut mill-kap tal-familja u martu, skond il-kaz.

Fis-subinciz (2) ta’ l-Artikolu 1 ta’ l-Ewwel Taqsima ta’ din it-Tieni Skeda (kif kienet fiz-zmien relevanti) mbaghad jinghad espressament li:
“Fil-kalkolu tad-dhul jew privilegg li jkun jew jista’ jigi ricevut jew li jitgawda mill-kap tal-familja jew martu, ma ghandhomx jitqiesu ....”

u l-ligi tghaddi biex telenka dak id-dhul li m’ghandux jitqies fl-imsemmi kalkolu dwar il-mezzi. Dawk l-ezenzjonijiet huma s-segwenti:
(a) certi “*allowances*” li jithallsu taht il-Kap 318;

(b) ghajnuna medika li wkoll tithallas taht l-Att;
(c) ghotjiet ghall-korriment u pensjonijiet relattivi;
(d) "*allowances*" mhallas lill-armla;
(e) il-kontribuzzjonijiet li jithallsu taht u skond l-Att;
(f) fil-kaz ta' l-ewwel tifel, kull dhul jew privilegg li jigi ricevut kif stipulat fl-istess sub-inciz.

Mis-suespost ghalhekk ma tirrizulta l-ebda ezenzjoni bhax-xorta reklamata mill-appellat, u konsegwentement, anke fuq il-principju li ubi lex voluit dixit, l-Arbitru kien zbaljat meta wasal ghad-decizjoni tieghu f'dik il-parti li giet appellata mid-Direttur appellant, mertu ta' l-appell in ezami. Decizjoni f'dan is-sens giet emessa minn din il-Qorti fil-kawza fl-ismijiet: "Anthony Taliana – vs – Direttur tas-Sigurta` Socjali", deciza fil-31 ta' Mejju 2002.

Ghal dawn ir-ragunijiet:
Tiddeciedi billi, filwaqt li tilqa' l-appell tad-Direttur tas-Sigurta` Socjali, tirriforma s-sentenza appellata minn kif moghtija fl-20 ta' Ottubru 2000, u dan billi tikkonferma dik il-parti fejn laqghet u kkonfermat id-decizjoni moghtija mill-appellant Direttur tas-Sigurta` Socjali li l-profitti mhux distribwiti tas-socjeta` ta' l-appellat fil-fatt ghandhom jigu kkunsidrati bhala parti mill-qliegh jew mezzi ta' l-appellat ghall-fini tal-Kap 318, u tirrevoka u thassar dik il-parti tas-sentenza appellata minn kif moghtija mill-Arbitru fejn hemm iddikjarat li l-appellant ghandu jikkunsidra l-profitti tal-kumpannija ghas-sena 1996 wara li titnaqqas it-taxxa fuq id-dhul, bl-ispejjez kontra l-appellat.

--------------------------------TMIEM-------------------------------